

Науково-методичний семінар

«Вплив війни з російською федерацією на громадське здоров'я в Україні та оптимізація підготовки спеціалістів з громадського здоров'я та клінічної психології здатних вирішувати глобальні медичні виклики, які зумовлені війною»

**Кафедра наук про здоров'я
Г.О.Слабкий**

Категорії територій:

- території, які тимчасово окуповані російськими військами
- території, які знаходяться в зоні активних бойових дій
- території, які знаходяться поза межами тимчасової окупації та активних бойових дій

Групи негативного впливу

- група медико-демографічних наслідків
- група соціально-економічних наслідків
- група поведінково-біологічних наслідків

детермінанти негативного впливу на стан громадського здоров'я населення вказаних територій

Наслідки війни для громадського здоров'я в регіонах, які тимчасово окуповані російськими військами

Медико-демографічні	Соціально-економічні	Поведінково-біологічні
Високий рівень вимушеної міграції населення на території, підконтрольні Україні та в країні Європи	Зниження економічного рівня забезпечення населення	Життя в постійному страху внаслідок насильницьких дій окупантів
	Втрата власного житла	Постійний страх за життя та здоров'я рідних людей
Насильницьке переселення людей, в тому числі дітей, в російську федерацію	Втрата роботи	
	Зниження доступу до продуктів харчування	
Зростання рівня передчасної смертності	Втрата соціального статусу	Зниження комфорту та порушення стилю щоденного життя
	Неможливість регулярного доступу до об'єктивної інформації	
Зростання рівня смертності та інвалідності населення із-за відсутності доступу до відповідної медичної допомоги		
Зростання захворюваності населення на соціально значущі хвороби: злоякісні новоутворення, туберкульоз, захворювання системи кровообігу, цукровий діабет, хвороби органів дихання, з збільшенням частки їх виявлення в занедбаних стадіях або при їх ускладненнях.	Значні пошкодження інфраструктури системи енергопостачання	Обмежена можливість пересування в разі потреби.
	Зниження якості умов проживання	Зниження рівня санітарного благополуччя навколишнього середовища
	Відсутність умов для здорового способу життя	
	Значні пошкодження інфраструктури системи водопостачання	Зниження рівня санітарної культури населення

Наслідки війни для громадського здоров'я в регіонах, які тимчасово окуповані російськими військами

<p>Загроза зростання ризику захворюваності населення на інфекційні та паразитарні хвороби (включаючи туберкульоз, ВІЛ-інфекцію/СНІД, гострі сезонні вірусні інфекції, в тому числі вакцино керовані) та епідемічні спалахи гострих кишкових захворювань.</p>	<p>Низька якість мобільного зв'язку або його повна відсутність (вимушена ізоляція)</p>	<p>Зниження доступу до питної води та погіршення її якості</p>
	<p>Практично відсутній доступ до мережі Інтернет</p>	<p>Зниження якості харчування</p>
	<p>Трагічна втрата близьких людей</p>	<p>Низький рівень поведінки, скерованої на профілактику захворювань</p>
<p>Зростання кількості наркотичної, алкогольної та інших залежностей</p>	<p>Вимушений розрив сімей</p>	<p>Зниження рівнів відповідального відношення до здоров'я, як до особистого пріоритету</p>
	<p>Втрата зв'язку з рідними</p>	
<p>Високий ризик розвитку посттравматичного стресового розладу</p>	<p>Значні пошкодження інфраструктури системи охорони здоров'я</p>	<p>Значна частина населення тривалий час залишається без доступу до енергетичних ресурсів забезпечення життєдіяльності</p>

Наслідки війни для громадського здоров'я в регіонах, які тимчасово окуповані російськими військами

Відсутність можливості вакцинації населення		
Підвищення рівня саморуйнівної поведінки	Значне зниження доступу до медичних послуг	В холодний період року – вимушене життя при низьких температурах для значної частки населення.
Ментальне виснаження із зростанням рівня психологічних та психічних проблем	Значне обмеження доступу до лікарських засобів	
Високий рівень травматизму	Недоступність послуг із профілактики саморуйнівної поведінки та самогубств	Високий рівень звернення за допомогою при захворюваннях до знахарів
Збільшення частки населення, яка потребує стороннього догляду	Недоступність послуг психологічної підтримки населення в критичних станах	Високий рівень застосування самолікування, в тому числі при станах, що несуть загрозу життю.

Наслідки війни для громадського здоров'я в регіонах, які знаходяться в зоні активних бойових дій

Медико-демографічні	Соціально-економічні	Поведінково-біологічні
Високий рівень вимушеної міграції населення на території, підконтрольні Україні та в країни Європи	Зниження економічного стану населення	Життя в постійному стресі із-за обстрілів
	Втрата місця роботи	Часте і тривале перебування під час повітряних тривог та обстрілів в санітарно несприятливих умовах
Зростання рівня передчасної смертності	Втрата значною часткою населення власного житла	
Зростання рівня смертності населення без отримання медичної допомоги	Втрата значною часткою населення соціального статусу	Постійний страх втрати рідних та житла
Зростання захворюваності населення на соціально значущі хвороби: злякисні новоутворення, туберкульоз, захворювання системи кровообігу, цукровий діабет, хвороби органів дихання, з збільшенням частки їх виявлення в занедбаних стадіях або при їх ускладненнях	Зниження доступу до продуктів харчування	Зниження якості екології навколишнього середовища
	Зниження якості умов проживання	Зниження доступу до питної води та погіршення її якості
	Значне пошкодження інфраструктури системи енергопостачання	Зниження якості харчування
	Значне пошкодження інфраструктури системи водопостачання	Низький рівень вакцинації

Наслідки війни для громадського здоров'я в регіонах, які знаходяться в зоні активних бойових дій

		Зниження рівня відношення до здоров'я, як до особистого пріоритету
	Зниження чи відсутність доступу до регулярної об'єктивної інформації	
Зростання рівня інвалідизації населення	Значне пошкодження інфраструктури системи охорони здоров'я	Низький рівень поведінки, скерованої на профілактику захворювань
Зростання рівня інфекційних захворювань		Постійний страх за життя та здоров'я рідних людей
Високий ризик розвитку посттравматичного стресового розладу	Вимушений розрив сімей	Зниження рівня санітарної культури населення
Ментальне виснаження із зростанням рівня психологічних та психічних проблем	Втрата зв'язку з рідними	В холодний період життя при низьких температурах для значної частки населення
	Зниження доступу до медичних послуг, в тому числі екстреної медичної допомоги та послуг з відновного лікування і паліативної допомоги.	
Зростання кількості наркотичної, алкогольної та інших залежностей		Високий рівень звернення за допомогою при захворюваннях до знахарів та самолікування, в тому числі при станах, що несуть загрозу життю
	Низький рівень профілактичної спроможності діяльності закладів охорони здоров'я	
Високий рівень травматизму цивільного населення внаслідок бойових дій	Зниження доступу до лікарських засобів	

Наслідки війни для громадського здоров'я в регіонах, які знаходяться в зоні активних бойових дій

Зниження рівня показника бажаної вагітності	Низький рівень доступу до мережі Інтернет	Життя значної частки населення тривалий час без електропостачання
Збільшення частки населення старших вікових груп, осіб з особливими потребами та одиноких осіб, які потребують стороннього догляду	Погана якість або відсутність мобільного зв'язку Недоступність послуг із профілактики саморуйнівної поведінки та самогубств та психологічної підтримки при критичних станах	Зниження якості отриманої інформації санітарно-гігієнічного характеру та інформації профілактичної спрямованості Втрата попередніх сталих умов комфортного та якісного проживання

Виклики для системи громадського здоров'я в регіонах, які знаходяться поза межами тимчасової окупації та активних бойових дій

Медико-демографічні	Соціально-економічні	Біологічні та поведінкові
Велика частка додаткового населення за рахунок вимушених переселенців	Зниження економічного рівня населенням в цілому	Психологічне навантаження на місцеве населення в зв'язку із комунікаціями з великою кількістю вимушених переселенців
Зменшення населення працездатного віку в зв'язку з мобілізацією	Зниження для постійного населення можливості роботи з достойним рівнем оплати праці для якісного життя	
Зростання рівня передчасної смертності	Низька можливість для вимушених переселенців працевлаштування	
Ментальне виснаження постійного населення із зростанням рівня психологічних та психічних проблем	Втрата вимушеними переселенцями попереднього соціального статусу	Постійний страх за життя та здоров'я рідних людей які знаходяться в зоні бойових дій

Виклики для системи громадського здоров'я в регіонах, які знаходяться поза межами тимчасової окупації та активних бойових дій

<p>Ментальне виснаження вимушених переселенців із зростанням рівня психологічних та психічних проблем</p>	<p>Втрата вимушеними переселенцями власного житла</p>	<p>Зниження відношення до здоров'я, як до особистого пріоритету</p>
<p>Підвищення ризику захворюваності населення на інфекційні та паразитарні хвороби включаючи: туберкульоз, ВІЛ/СНІД, гострі сезонні вірусні інфекції, в тому числі вакцинокеровані та епідемічні спалахи гострих кишкових захворювань</p>	<p>Втрата вимушеними переселенцями попередніх сталих умов проживання та спілкування</p>	<p>Зниження рівня санітарної культури населення</p>
	<p>Порушення постійним населенням алгоритму життя</p>	<p>Зниження рівня санітарно-гігієнічних умов проживання</p>
	<p>Недосконала система надання психологічної та психіатричної допомоги населенню в цілому</p>	<p>Випадки проживання вимушених переселенців в пристосованих приміщеннях</p>
<p>Зростання захворюваності населення на соціально значущі хвороби: злаякісні новоутворення, туберкульоз, захворювання системи кровообігу, цукровий діабет, хвороби органів дихання з збільшенням частки їх виявлення в занедбаних стадіях або при їх ускладненнях</p>	<p>Втрата постійним населенням зв'язку з рідними, які знаходяться в зоні бойових дій</p>	<p>Зростання частки постійного населення, яке займається самолікуванням</p>
	<p>Відсутність системи профілактики формування саморуйнівної поведінки та допомоги при суїцидах</p>	<p>Несвоєчасне звертання вимушених переселенців за медичною допомогою</p>
<p>Підвищення рівня саморуйнівної поведінки</p>	<p>Втрата вимушеними переселенцями попереднього економічного статусу</p>	<p>Зниження рівня поведінки скерованої на профілактику захворювань</p>

Виклики для системи громадського здоров'я в регіонах, які знаходяться поза межами тимчасової окупації та активних бойових дій

Зростання кількості нарко - , алкоголь- та інших залежностей	Втрата вимушеними переселенцями зв'язку з рідними	Зниження якості харчування
Високий рівень розвитку посттравматичного стресового розладу	Низький рівень доступності на різних етапах міграції екстреної медичної допомоги та послуг з відновного лікування та паліативної допомоги для вимушених переселенців	Низький рівень вакцинації
Зростання рівня інвалідності		Стрес викликаний повітряними тривогами особливо для дитячого населення
Зниження рівня бажаної вагітності	Низький рівень профілактичної спроможності діяльності системи охорони здоров'я в містах великого тимчасового скопичення вимушених переселенців.	Часте перебування під час повітряних тревог в санітарно несприятливих умовах
Відсутність достовірних статистичних даних про стан здоров'я населення		
Населення та		
	Вимушений розрив сімей	

Основні негативні медико-демографічні наслідки

зростання рівня захворюваності населення на соціально значущі та інфекційні хвороби, ментальне виснаження із зростанням рівня **психологічних та психічних проблем при високому ризику** розвитку посттравматичного стресового розладу з зростанням рівня загальної та передчасної смертності населення без отримання медичної допомоги та самолікуванням з високим рівнем вимушеної міграції населення.

Основні соціально-економічні наслідки

які негативно впливають на стан громадського здоров'я:

трагічна втрата рідних, житла та майна, зниження економічного рівня забезпечення населення, втрата значною часткою населення соціального статусу, низький рівень доступу до мережі Інтернет та мобільного зв'язку, або його повна відсутність (вимушена ізоляція), значне пошкодження інфраструктури системи енергозабезпечення життєдіяльності, низький рівень доступу до медичних послуг та лікарських засобів.

Основні поведінково-біологічні наслідки

негативного впливу на стан громадського здоров'я:

втрата попередніх сталих умов якісного життя, проживання в несприятливих санітарно-гігієнічних умовах та в постійному стресі, втрата мотивації до поведінки, скерованої на відповідальне відношення до особистого здоров'я.

Проект резолюції науково-методичного семінару

- Забезпечити підготовку соціально-відповідальних, висококваліфікованих, фізично загартованих фахівців у відповідності до сучасних вимог ринку праці та передових наукових досягнень, здатних вирішувати глобальні виклики, які зумовлені війною з рф.
- Забезпечити перегляд та формування інтегральної, загальних та спеціальних (фахових) компетентностей для спеціалістів громадського здоров'я та клінічної психології у відповідності до задач, які стоять перед ними по закінченню навчання.
- Внести доповнення до освітніх програм та робочих програм навчальних дисциплін, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, скерованих на набуття нових компетентностей, зумовлених війною та рішення викликів, що зумовлені війною з рф.
- Розробити нові освітні програми з урахуванням нових задач, які будуть стояти перед здобувачами вищої освіти по закінченню навчання в нових умовах.

Проект резолюції науково-методичного семінару

- Забезпечити відкриття освітньо-професійної програми «Клінічна та реабілітаційна психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053. Психологія.
- Забезпечити відкриття освітньо-наукової програми «Медична психологія» за третім рівнем вищої освіти у галузі знань 22. Охорона здоров'я
- Забезпечити відкриття освітньо-професійної програми «Громадське здоров'я» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 229. Громадське здоров'я.
- Забезпечити залучення лекторів із провідних спеціалістів за визначеною проблемою із закордонних закладів вищої освіти до проведення занять з профільних дисциплін освітніх програм, за якими на кафедрі здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти.
- Забезпечити підписання договорів про науково - практичну співпрацю з адміністраціями територіальних громад Закарпатської області на проведення наукових досліджень та практичну підготовку спеціалістів з громадського здоров'я та клінічної психології.

Проект резолюції науково-методичного семінару

- Провести в 2023 році:
  - ІУ Міжвузівську науково-практичну конференцію з міжнародною участю *«Актуальні питання підготовки та наукової діяльності магістрів галузі знань «Охорона здоров'я»;*
  - науково-практичну конференцію з міжнародною участю *«Розвиток системи громадського здоров'я України в післявоєнних умовах»;*
  - міжнародну науково-практичну конференцію здобувачів вищої освіти і молодих учених *«Особливості підготовки спеціалістів по збереженню та зміцненню здоров'я населення в надзвичайних ситуаціях глобального характеру».*
- Провести реєстрацію та започаткувати видання електронного науково-практичного журналу *«Вісник магістратури».*
- Забезпечити покращення показників якості та збільшення кількості наукових публікацій науково-педагогічні працівники кафедри, аспірантів та магістрів, в тому числі на міжнародному рівні, і за темою НДР кафедри та затвердженими темами дисертаційних робіт аспірантів кафедри.

Проект резолюції науково-методичного семінару

- Забезпечити активізацію проведення науково-педагогічними працівниками кафедри наукових досліджень з вивчення медичних наслідків війни та ефективних шляхів їх подолання з висвітленням результатів дослідження у журналах, що індексуються у міжнародних наукометричних базах Scopus або Web of Science; вітчизняних фахових виданнях; участі у колективних монографіях, проєктах тощо.
- Забезпечити підготовку та експертизу навчально-методичних видань, необхідних для підготовки спеціалістів з громадського здоров'я та клінічної психології, які здатні вирішувати глобальні виклики, зумовлені війною.
- Впровадити в освітній процес інноваційні освітні технології та сучасні методики навчання з висвітленням їх застосування у навчально-методичних виданнях та методичних рекомендаціях.
- Забезпечити залучення до освітнього процесу роботодавців з практичним досвідом роботи в сферах громадського здоров'я і клінічної психології.

Проект резолюції науково-методичного семінару

- Стимулювати здобувачів освіти за спеціальностями «Громадське здоров'я» та «Клінічна психологія» до академічної мобільності з метою набуття компетенцій, необхідних для вирішення викликів зумовлених війною з рф.
- Забезпечити покращення якості знань та практичної підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до сучасних вимог ринку праці та забезпечення формування інтегральної, загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, здатних вирішувати глобальні медичні виклики, які зумовлені війною з рф.
- Забезпечити стимулювання пізнавальної активності майбутніх фахівців, формування вміння об'єктивно аналізувати та оцінювати політичну ситуацію в Україні і за її межами, виховання відповідального ставлення до виконання своїх професійних обов'язків в умовах війни та в післявоєнний період.

Не бойтесь рисковать и остаться у разбитого корыта... Бойтесь просидеть у своего корыта всю жизнь и не сделать ничего, чтобы начать жить лучше.

Дякую

за увагу !